

Z. ŠULENTIĆ, Čovjek s crvenom bradom. Zagreb, Moderna galerija

anđelom sviračem. U mjestu se nalazi nekoliko kasnobaroknih kuća, klasiistički dvorac Fodrocija, pil Sv. Roka (oko 1800) i Sv. Florijana (1810), kasnobarokno drveno raspelo.

Gotička župna crkva *Sv. Magdalene*, barokizirana oko 1679, sada je dvobrodna građevina. Poligonalno gotičko svetište podupiru četiri potpornja, a presvođeno je križnim svodom sa zaglavim kamenim (glave Krista i Marije). Uz svetište je zvonik sa sakristijom. U crkvi su nađene freske iz XV. st. Ističu se četiri barokna oltara, propovjedaonica s kipovima evanđelista, slika Sv. Josipa (rad M. Schiffera, 1814), kalež (1757). Uz crkvu su na ogradi kameni kipovi: *Tužni Krist*, *Sv. Florijan* i *Sv. Pavao* (spominju se od 1779). — Na brežuljku je barokni sklop, do 1786. pavlinska rezidencija, uz koju se nalazi jednobrodna crkva *Sv. Jeronima* s dva zvonika na pročelju; ima trolisno svetište s kupolom (1738—49). I prijašnja crkva, koju je 1448. dao podignuti Fridrik Celjski, imala je trolisno svetište. Iluzionističke zidne slike u svetištu izveo je I. Ranger (evanđelisti, anđeli, velika apoteoza Sv. Jeronima). U crkvi su kipovi crkvenih otaca i Sv. Sebastijana, oltar u obliku monstrance (oko 1745) te propovjedaonica.

LIT.: A. Schneider, Popisivanje, 1941, str. 176—184. — A. Horvat, Spomenici arhitekture i likovnih umjetnosti u Međumurju, Zagreb 1956. — Horvat—Matejčić—Prijetelj, Barok. — M. Kruhek, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244—1786, Zagreb 1989. — Đ. Cvitanović, Arhitektura pavlinskog reda u baroknom razdoblju, ibid. — M. Mirković, Ivan Ranger i pavlinsko slikarstvo, ibid.

A. Ht.

ŠTRPED, zaselak SZ od Buzeta. Velika kasnogotička crkva *Sv. Duha* (nekada franjevačka crkva) ima trostrano završeno svetište, presvođeno zvjezdasto-rebrastim svodom na službama (Dienste); otvara se šiljastim trijumfalnim lukom prema brodu s ravnim stropom. Barokna lopica (trijem) uz crkvu je polukružna tlocrta. Svetište je datirano izvana glag. natpisom (1520), a iznutra latinskim. Među klesarskim znakovima je znak Majstora iz Kranja (Oprtalj). Bogata skulpturalna dekoracija (anđeli na stupcima, grbovi i cvjetovi na svodu) stilski pripada istome kranjsko-primorskome krugu. Luneta sa srpastim lukom nad juž. portalom ostatak je romaničkoga portala prvotne samostanske crkve.

Z. ŠULENTIĆ, *Jesen*. Zagreb, Moderna galerija

Z. ŠULENTIĆ, *Via Appia*. Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora

LIT.: R. Ivančević, Crkva sv. Duha kod Štrpeda u Istri, Radovi OPU, 1969. — B. Fučić, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982.

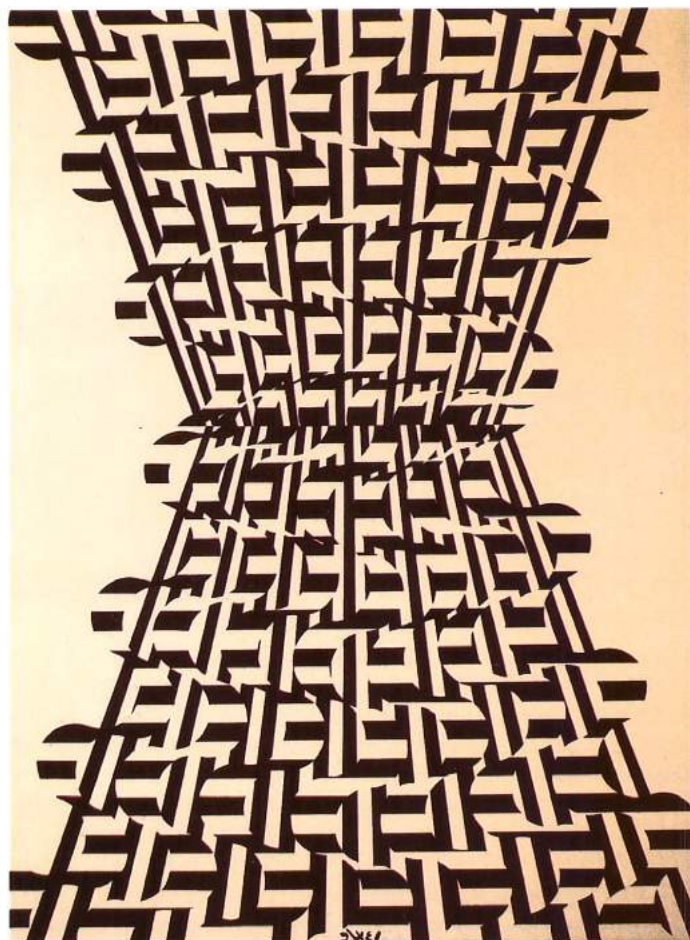
R. Ić.

ŠULENTIĆ, Božena, kreatorica lutaka (Zagreb, 7. IX. 1903 — 31. VII. 1993). U ranom razdoblju radi lutke, koje izlaže na Međunarodnoj izložbi dekorativnih umjetnosti u Parizu 1925. God. 1951. počinje ponovno izrađivati lutke i igračke od tkanine. U njezinu se opusu izdvajaju karikirani likovi životinja, što ih oblikuje prema vlastitim crtežima. — Sudjelovala na skupnim izložbama u Zagrebu, Minsku i Parizu.

ŠULENTIĆ, Zlatko, slikar (Glina, 16. III. 1893 — Zagreb, 9. VII. 1971). God. 1910. upisuje se na Privremenu višu školu za umjetnost i umjetni obrt

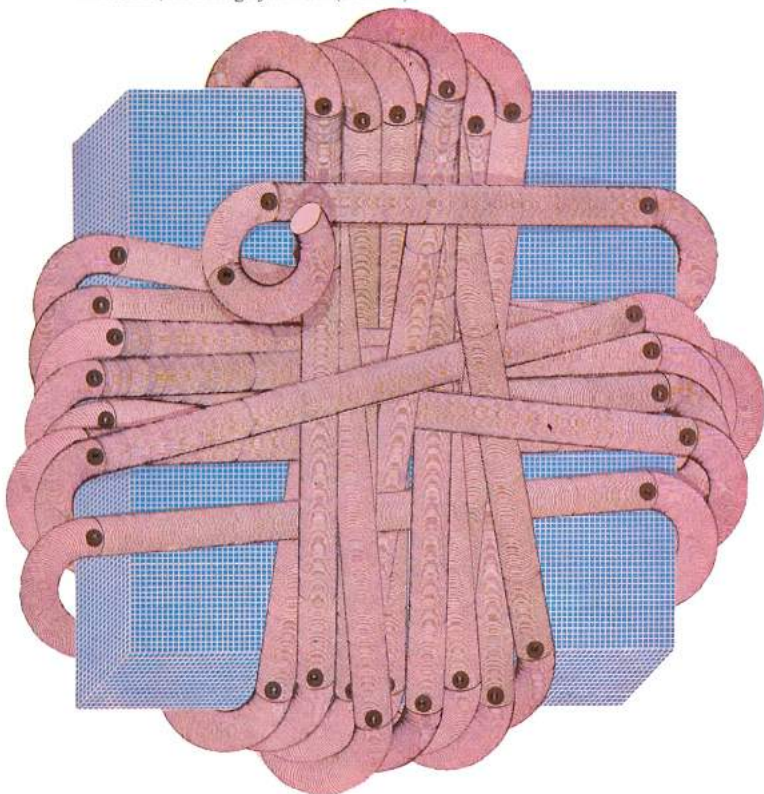

M. ŠUTEJ, *Geometrijski način*. Beograd, Muzej savremene umetnosti

u Zagrebu. Studira slikarstvo na Akademiji u Münchenu 1911–14 (H. Knirr, L. Herterich). Predavao je na školama u Petrinji, Sušaku i Zagrebu, gdje je (od 1938) profesor na Akademiji. Njegova slika *Kasna jesen* (1913), slobodnim potezima kista i kontrastima tonova, jedna je od najizrazitijih impresionističkih slika u hrv. slikarstvu. Iste godine slika *Portret dra Žanića*, u kojemu su zamjetljivi ekspresionistički elementi, još

M. ŠUTEJ, *Mobilna grafika 74/II* (sitotisak)

potpunije izraženi u portretima iz idućih godina (*Portret dra Stjepana Pelca*, 1917; *Portret arh. Pičmana*, 1926). Bogati kolorizam, začet još u *Kasnoj jeseni*, buknut će ponovo u ciklusu slika iz Španjolske i Alžira (1921). Prije i poslije toga izrazita kolorizma, stvaralački se susreće s poukama cézannizma i kubizma (*Iz Maksimira*, 1915; *Stari Zagreb*, 1925) kojih se daleka jeka nazire u prozračnosti i lakoći zatvorenih oblika *Place du Tertre* (1930). Od 30-ih godina (u krajolicima, mrtvim prirodama, portretima i aktovima) ostvaruje koloristički intimizam, ali i djela u kojima je vidljiva gotovo ekspresionistička žestina. U Šulentiću se opusu izmjenjuju i prožimaju čvrstoća gradnje (*Japetić*, 1942; *Na amsterdamskom grachtu*, 1952) i koloristička razigranost koja katkada dovodi do kompozicija na rubu lirске apstrakcije (*Baćun*, 1943; *Moj vrt*, 1957). U djelima iz posljednjega razdoblja vidljiva je majstorska sinteza tih nastojanja (*Plješivički vinogradi, II*, 1966; *Ljubice*, 1968). U posljednjem desetljeću života slikao je i sakralne kompozicije, od kojih se neke nalaze u crkvi i samostanu Sv. Franje Ksaverskoga na Ksaveru u Zagrebu. Prvi put je izlagao na I. izložbi Hrvatskoga proljetnog salona u Zagrebu 1916. God. 1921. priredio je u Zagrebu (sa S. Aralicom) izložbu »S puta po Španiji i Africi«. Slijede samostalne izložbe u Zagrebu (1927, 1933, 1941, 1952, 1954, 1960, 1963, 1964, 1971 – retrospektiva), Sarajevu (1959), Rijeci (1963), Karlovcu (1968), te u Rangoonu (1956). Memorijalna izložba priređena mu je u Zagrebu 1981.

BIBL.: *Ljudi, krajevi, beskraj*, Karlovac 1971.

LIT.: J. Miše, Slikar Zlatko Šulentić, HR, 1929, 6. – Lj. Babić, Umjetnost kod Hrvata, Zagreb 1943. – Ž. Grum, Zlatko Šulentić, Zagreb 1959. – J. Bifel, Zlatko Šulentić, 15 dana, 1969, 2. – G. Gamulin, Šest desetljeća slikarstva Zlatka Šulentića, ŽU, 1969, 9. – D. Horvatić, Slikar-putopisac, Republika, 1971, 9. – I. Zidić, Pictor et Viator. U spomen Zlatku Šulentiću, Hrvatski tjednik, 16. VII. 1971. – Isti, Slikari čistog oka – neke težnje u hrvatskom slikarstvu četvrtog desetljeća, u katalogu: Četvrta decenija, Beograd 1971. – D. Horvatić, Šulentićeva retrospektiva, ČIP, 1972, 5. – Ž. Grum, Zlatko Šulentić, Zagreb 1974. – D. Schneider, Spomen-zbirka Zlatka Šulentića (katalog), Zagreb 1974. – G. Gamulin, Zlatko Šulentić (katalog), Zagreb 1981. – Isti, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, I, Zagreb 1987. D. Hč.

ŠUMANOVIĆ, Sava, slikar (Vinkovci, 22. I. 1896 – Sremska Mitrovica, 30. VIII. 1942). Prve poduke u slikarstvu dobio od I. Junga u Zemunu. Pohađao Višu školu za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu 1914–18 (O. Iveković i M. Cl. Crnčić). U Parizu 1919–21. radi u ateljeu A. Lhotea. God. 1930–42. živio u Šidu. – U početku, tijekom školovanja, slika na tragu impresionista i klasične akademske tradicije. Već 1919. prekida s impresionističkim načinom slikanja te nastaje kratka ekspresionistička epizoda (*Gračani u jesen*). U Parizu preko A. Lhotea prihvaća kubizam (*Voće, Portret kipara*, 1920–21), ali ga u zagrebačkome razdoblju 1921–25. napušta i okreće se akademskoj tradiciji (uzori su mu Poussin i Ingres). Nastaje ciklus figuralnih kompozicija naglašena crteža i hladna tonaliteta (*Akt s ogledalom*, 1923; *Kraj prozora*, 1924). U pariškome razdoblju 1925–28. vraća se kolorističkom slikanju (otkriva Fragonarda, Walteana i Matissea). Napuštajući strogu formu (*Bijela vaza*, 1926) slika u svjetlijoj i bujnijoj kromatici velike figuralne kompozicije (*Doručak na travi; Pijana barka*, obje iz 1927). U Šidu od 1930. nastaju slike u duhu poetičnoga realizma (ciklus *Šidski sokaci*, 1933), kompozicije kupačica i beračica, serije dječjih portreta (*Plava djevojčica*, 1939) i krajolike (*Ciglane*, 1942). – Samostalno izlagao u Zagrebu (1918, 1920, 1921, 1922), Parizu (1926, 1927, 1928) i Beogradu (1928, 1939). Retrospektivne su mu izložbe priređene u Beogradu 1962, 1984, a u Zagrebu i Novome Sadu 1984. »Galerija Save Šumanovića« osnovana je u Šidu 1952.

BIBL.: *Predgovor u katalogu samostalne izložbe*, Zagreb 1921; *Slikar o slikarstvu*, Književnik, 1924, 1; *Zašto volim Poussinovo slikarstvo*, ibid., 1924; *Predgovor u katalogu samostalne izložbe*, Beograd 1939.

LIT.: D. Bašičević, Sava Šumanović, Zagreb 1960. – G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, I, Zagreb 1987. R.

ŠUMBER, naselje na istaknutu položaju iznad doline rijeke Raše u I Istri. Jezgru naselja čini *kaštel*, čiji se feudalni gospodari spominju u razdoblju od XIII. st. do poč. XV. st., nakon kojega Š. dopijeva pod vlast plemića iz Lupoglava. Prostorna organizacija kamenoga kaštela s tri polukružne kule nastala je u renesansi proširenjem srednjovj. zdanja. Od arhitekture maloga neutvrđenoga podgrađa smještena uz cestu u zaleđu kaštela ističu se rustična *gradska loža* na početku naselja i barokna župna crkva Sv. Ivana i Pavla na njegovu kraju. Crkva se sastoji od četverokutna svetišta presvođena bačvastim svodom sa susvodnicama i kvadratična, križno presvođena broda s bočnim kapelama.